

Силабус дисципліни
«КЛАС ВОКАЛЬНОГО АНСАМБЛЮ
(НАРОДНИЙ)»

Освітній ступінь «Бакалавр»
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма
«СПІВ»

Рік навчання: III, IV

Семестр: 6; 7; 8

Кількість кредитів: 8

Мова викладання: українська

Керівник курсу ОК 26 «КЛАС ВОКАЛЬНОГО АНСАМБЛЮ
(НАРОДНИЙ)»

Придіус Людмила Олексіївна – заслужена артистка України, доцентка кафедри «Мистецтво співу» КЗВО КОР «Академія мистецтв ім. П. Чубинського».

Контактна інформація: ljudmila.prydyus@gmail.com

Прореквізити та постреквізити дисципліни

Прореквізити дисципліни.

- ОК 10. Сольфеджіо.
- ОК 11. Гармонія.
- ОК 13. Теорія музики.
- ОК 15. Спеціальний клас. Сольний спів.
- ОК 16. Історія вокального мистецтва.
- ОК 17. Загальне фортепіано.
- ОК 19. Охорона та гігієна голосу.
- ОК 24. Майстерність актора.

Постреквізити дисципліни.

- ОК 34. Концертно-виконавська практика (паралельне вивчення дисциплін).

Призначення дисципліни

Дисципліна «Клас вокального ансамблю (народний)» входить до циклу основних дисципліни фахової професійної підготовки здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Спів».

Призначення дисципліни полягає в опануванні студентами професійними навичками народного ансамблевого співу, розкрити глибинний зміст та красу його звучання. Допомогти орієнтуватися в стилях народного багатоголосся,

відповідно регіональних особливостей та жанрів народних пісень. Пояснити та розкрити основні фактори ідеального звучання ансамблю. Сприяти опануванню високопрофесійним ансамблевим виконавством, теорією, термінологією та методологією народного ансамблевого виконавства.

Здобувачі вищої освіти дізнаються про послідовність, форми та види роботи в ансамблі; вивчають психологічні засади колективної вокальної діяльності; етапи роботи та види самостійної роботи над ансамблевими творами; специфіку ансамблевої варіативності та імпровізації; особливості перекладення вокальних творів для різних складів ансамблю; особливості інтонаційної, динамічної, тембрової специфіки вокального ансамблевого виконавства; особливості ансамблевого співу без супроводу та із супроводом; концертний репертуар. Студенти повинні навчитися читати з листа та виконувати по нотах ансамблеві партії різної складності; володіти психофізіологічною саморегуляцією під час концертних виступів та репетицій; демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність; володіння голосом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності; контролювати динамічний баланс (чути свою партію, поруч з іншими голосами); самостійно виявляти та опрацьовувати складнощі ансамблевої програми технічного та художнього плану; творчо застосовувати у колективному музикуванні власний виконавський потенціал; об'єктивно оцінювати рівень власного виконання та самостійно працювати над його покращенням; реалізовувати сумісну (партнерську) концепцію у виконанні. Також студенти опановують навички **soft skills** (навички самоорганізації; презентаційні навички; здатність оволодівати сучасною інформацією; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій).

Відповідно до освітньо-професійної програми «Спів», вивчення дисципліни «Клас вокального ансамблю (народний)» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

Загальні компетентності:

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасним знаннями.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.

ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1 Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК 2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК. 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК 17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Мета навчальної дисципліни: надання та поглиблення знань і практичних вмінь щодо особливостей народного ансамблевого співу; підготовка висококваліфікованих фахівців вокального мистецтва, які в майбутньому зможуть себе реалізувати у виконавській та педагогічній діяльності та ефективно застосовувати свої знання, вміння та навички під час виконання професійних завдань.

Зміст і структура дисципліни

Вивчення дисципліни «Клас вокального ансамблю (академічний)» розраховано на три семестри (3 модулі). Починається викладання дисципліни з 6 семестру, коли студенти вже вільно володіють голосом та мають стабільні вокальні навички.

Дисципліна «Клас вокального ансамблю (народний)» передбачає, в першу чергу, аудиторні практичні заняття. Всі матеріали, подані на заняттях повинні мати практичний застосунок і опрацювання на цих же заняттях. Всі теми повинні мати практичне втілення під час виконання вокальних творів. Студенти повинні навчитися досконало володіти своїм голосом в ансамблевому виконавстві, розуміти суть народного ансамблевого співу. Максимально розширити свої знання в репертуарі народних пісень, їх особливостей виконання та стилістиці. Тому всі теми слід вивчати з позиції безпосереднього практичного застосування і постійного відпрацьовування різних елементів ансамблевого виконавства. Слід максимально

навантажувати студентів практичними завданнями та завданнями, які вимагають самопідготовки (підібрати музичні зразки, підготувати доповідь, практична робота безпосередньо з учасниками ансамблю тощо).

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Денна форма навчання		
	Всього годин	Аудиторні заняття	Самостійна робота студента
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Народне вокальне ансамблеве мистецтво в як складова національної культури України.			
Тема 1. Народне вокальне ансамблеве мистецтво як складова національної культури. Поняття «вокальний ансамбль». Історія вокальних ансамблів України.	4	2	2
Тема 2. Види народного багатоголосся. Гетерофонія, гомофонія, поліфонія та їх різновиди.	4	2	2
Разом за змістовим модулем 1:	8	4	4
Змістовий модуль 2. Основні компоненти виконавської діяльності народного вокального ансамблю.			
Тема 3. Інтонування у вокальних ансамблях. Стрій.	8	6	2
Тема 4. Тембр.	8	6	2
Тема 5. Дикція та артикуляція.	8	6	2
Тема 6. Темп, агогіка та динаміка у вокальному ансамблевому виконавстві.	9	6	3
Тема 7. Лад. Заспів. Вивід. Мелізматика. Імпровізація.	7	4	3
Разом за змістовим модулем 2:	40	28	12
Разом за модулем 1:	48	32	16
Модуль 2			
Змістовий модуль 3. Основні пісенні жанри (музична складова).			
Тема 8. Щедрівки, колядки. Водіння кози, йорданські, Василь та Маланка.	14	8	6
Тема 9. Веснянки, гаївки, гагілки, юрїївські пісні.	14	10	4
Тема 10. Купальські, петрівчані, жнивварські, трудові, рекрутські.	14	10	4
Тема 11. Весільний цикл пісень.	14	10	4
Тема 12. Родинно-побутові, ліричні, жартівливі,	14	10	4

дитячі,колискові.			
Тема 13. Авторські пісні. Народні романси, Історичні, чумацькі.	16	10	6
Тема 14. Спів з інструментальним супроводом.	10	6	4
Разом за змістовим модулем 3:	96	64	32
Разом за модулем 2:			
Модуль 3			
Змістовий модуль 4. Регіональні стильові особливості ансамблевого пісенного виконавства.			
Тема 15. Західне Полісся. Східне Полісся.	13	8	5
Тема 16. Київщина, Чернігівщина, Полтавщина.	15	10	5
Тема 17. Харківщина, Луганщина, Дніпропетровщина, Донеччина.	14	10	4
Тема 18. Одещина, Миколаївщина, Херсонщина, Запоріжжя, Крим.	14	10	4
Тема 19. Волинь, Галичина, Поділля, Буковина.	14	10	4
Тема 20. Лемківщина, Бойківщина.	15	10	5
Тема 21. Автентичні українські народні пісні.	11	6	5
Разом за змістовим модулем 4:	96	64	32
Разом за модулем 3:	96	64	32
Усього годин:	240	160	80

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Заочна форма навчання		
	Всього годин	Аудиторні заняття	Самостійна робота студента
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Народне вокальне ансамблеве мистецтво в як складова національної культури України.			
Тема 1. Народне вокальне ансамблеве мистецтво як складова національної культури. Поняття «вокальний ансамбль». Історія вокальних ансамблів України.	4	1	3
Тема 2. Види народного багатоголосся. Гетерофонія, гомофонія, поліфонія та їх різновиди.	4	2	2
Разом за змістовим модулем 1:	8	3	5
Змістовий модуль 2. Основні компоненти виконавської діяльності народного вокального ансамблю.			
Тема 3. Інтонування у вокальних ансамблях. Стрій.	8	2	6

Тема 4. Тембр.	8	1	7
Тема 5. Дикція та артикуляція.	8	1	7
Тема 6. Темп, агогіка та динаміка у вокальному ансамблевому виконавстві.	9	1	8
Тема 7. Лад. Заспів. Вивід. Мелізматика. Імпровізація.	7	2	5
Разом за змістовим модулем 2:	40	7	33
Разом за модулем 1:	48	10	38
Модуль 2			
Змістовий модуль 3. Основні пісенні жанри (музична складова).			
Тема 8. Щедрівки, колядки. Водіння кози, йорданські, Василь та Маланка.	14	3	11
Тема 9. Веснянки, гаївки, гагілки, юрїївські пісні.	14	3	11
Тема 10. Купальські, петрівчані, жниварські, трудові, рекрутські.	14	3	11
Тема 11. Весільний цикл пісень.	14	3	11
Тема 12. Родинно-побутові, ліричні, жартівливі, дитячі, колискові.	14	2	12
Тема 13. Авторські пісні. Народні романси, Історичні, чумацькі.	16	2	14
Тема 14. Спів з інструментальним супроводом.	10	2	8
Разом за змістовим модулем 3:	96	18	78
Разом за модулем 2:	96	18	78
Модуль 3			
Змістовий модуль 4. Регіональні стильові особливості ансамблевого пісенного виконавства.			
Тема 15. Західне Полісся. Східне Полісся.	14	3	11
Тема 16. Київщина, Чернігівщина, Полтавщина.	14	3	11
Тема 17. Харківщина, Луганщина, Дніпропетровщина, Донеччина.	14	3	11
Тема 18. Одещина, Миколаївщина, Херсонщина, Запоріжжя, Крим.	14	3	11
Тема 19. Волинь, Галичина, Поділля, Буковина.	14	3	11
Тема 20. Лемківщина, Бойківщина.	14	3	11
Тема 21. Автентичні українські народні пісні.	12	2	10
Разом за змістовим модулем 4:	96	20	76
Разом за модулем 3:	96	20	76
Усього годин:	240	48	192

Політика навчальної дисципліни

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: перевірка знання ансамблевих творів; усне опитування; виконання концертної програми; залік; екзамен.

Форми контролю знань студентів: поточний; підсумковий модульний; семестровий підсумковий (залік/екзамен).

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100 - бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу (5 - «відмінно», 4 - «добре», 3 - «задовільно», 2 - «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ECTS –A, B, C, D, E, FX, F).

Поточний контроль проводиться на кожному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та практичного виконання завдань зі співу в ансамблі.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Бали	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, на високому рівні знає вокальні партії, легко орієнтується в загальному репертуарі, надає повні розгорнуті відповіді на теоретичні питання, невимушено та доречно застосовує музичну термінологію. Виявляє активність та ініціативність у всіх видах роботи на заняттях.
4	Майже в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, достатньо впевнено виконує вокальні партії, легко орієнтується в загальному репертуарі, під час відповіді на теоретичні питання надає не такі повні відповіді, як вимагається; невимушено та доречно застосовує музичну термінологію. Виявляє активність та ініціативність у всіх видах роботи на заняттях.
3 Мінімальний поріг оцінювання	В цілому володіє навчальним матеріалом, не достатньо знає вокальні партії, орієнтується в загальному репертуарі, на теоретичні питання відповідає мляво, зі складністю застосовує музичну термінологію. Під час занять не виявляє активності та глибокого інтересу до репетиційного процесу.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Вокальні партії знає поверхнево, як і відповіді на теоретичні питання. Робота на репетиціях не відповідає вимогам. Поведінка має безініціативний характер. Часто є відсутнім без поважних причин.
1	Частково володіє навчальним матеріалом. Не знає відповідей на теоретичні питання. Не орієнтується в репертуарі, може виконати вокальну партію тільки у вигляді читання з листа.
0	Не володіє навчальним матеріалом. Знання репертуару та вокальних партій відсутні. Не знає жодної відповіді на теоретичні питання.

Модульний (семестровий) контроль знань студентів

Модульний контроль (залік, екзамен) проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період модуля і здійснюється у формі концертного виступу, або виконання концертної програми.

Критерії оцінювання модульного (семестрового) контролю знань студентів

Виконання концертної програми	Критерії оцінювання
27 – 30	В повному обсязі володіє теоретичним і практичним навчальним матеріалом. Знає всі твори програмного репертуару. Виконує на високому рівні. Вміє співати в ансамблі. Інтонує чисто. Співає емоційно виразно, доносить образ.
23 – 26	Достатньо повно володіє теоретичним і практичним навчальним матеріалом. Знає всі твори програмного репертуару. Інтонує чисто. При виконанні не вистачає емоційності і артистизму. Вміє співати в ансамблі.
18 – 22 18 Мінімальний поріг оцінювання	В цілому володіє навчальним матеріалом. Твори навчального репертуару недоопрацьовані. Не вистачає впевненості і виразності у виконання. Вміє співати в ансамблі.
12 – 17	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Твори навчального репертуару виконує на задовільному рівні – присутні вокально-технічні недоліки. Не вистачає вміння співати в ансамблі.
1 – 11	Частково володіє навчальним матеріалом. Твори навчального репертуару не вивчені. У виконанні є текстові помилки. Співає невиразно. Не вистачає вміння співати в ансамблі.
0	Не володіє навчальним матеріалом.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни

Підсумковий бал з навчальної дисципліни «Клас академічного ансамблю (народний)» є сумою балів (накопичувальна система балів), одержаних за всі види робіт студента протягом модулю (семестру). Максимальна підсумкова оцінка за семестр дорівнює 100 балам і переводиться в національну шкалу оцінювання.

Сума балів за всі види навчальної діяльності за модуль	Оцінка за національною шкалою	Шкала ECTS
90-100	5 Відмінно	A
82-89	4 Добре	B
74-81		C
64-73	3 Задовільно	D
60-63		E
35-59	2 Незадовільно	FX Для одержання кредиту потрібне доопрацювання.
0-34		F Необхідне повторне вивчення дисципліни

Політика академічної доброчесності. Студенти ознайомлені з принципами академічної доброчесності і зобов'язані їх дотримуватися як під час навчання так і в майбутній професійній діяльності.

Політика відвідування. Відвідування занять є обов'язковою умовою для засвоєння навичок ансамблевого співу на високому рівні. Якщо студент має пропуски (з поважних, або з неповажних причин), він опрацьовує матеріал теми і репертуар самостійно і здає викладачу. Але відсутність на кількох заняттях може негативно відбитися на остаточному результаті при виконанні програми.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІ

Основна література

1. Бенч-Шокало О. Український хоровий спів: актуалізація звичаєвої традиції : навч. посіб. / О. Бенч-Шокало. - К. : Ред. журн. «Укр. Світ», 2002. - 440 с.
2. Вишневіська С. В. Методичні принципи формування навичок вокально-ансамблевого виконавства: методичні рекомендації до дисципліни «Вокальний ансамбль» для студентів вищих музичних навчальних закладів III – IV рівнів акредитації напряму підготовки «Музичне мистецтво». Івано-Франківськ : «ІІІ-арт», 2014. – 54 с.
3. Вишневіська С. В. Основні дикційно-артикуляційні проблеми у вокальному виконавстві : методичні рекомендації до дисципліни «Сольний спів» для студентів вищих музичних навчальних закладів III – IV рівнів акредитації напряму підготовки «Музичне мистецтво». Коломия : Вік, 2015. -36 с.
4. Іваницький, Анатолій Іванович. Український музичний фольклор : підруч. / А. І. Іваницький; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. – 3-е вид. доп. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 320 с.
5. Скопцова О.М. Становлення та особливості розвитку народного хорового виконавства в Україні / кінець XIX-XX століття: Дис. канд. мистецтв.: (17.00.01). – К., 2005. – 198 с.

Допоміжна література

1. Борисенко В. К. Весільні звичаї та обряди на Україні. – К.: Наукова думка, 1988. – 192 с.
2. Грица С. Й. Історичні пісні // Історія української музики. – К.: Наукова думка, 1989. – Т. 1.
3. Дмитренко М. К. Українська фольклористика: історія, теорія, практика. – К., 2001. – 576 с.
4. Кияновська Л. Українська музична культура : навчальний посібник / Любов Кияновська. – Тернопіль : СМТ Астон, 2000. – 184 с.
5. Правдюк О. Весільні пісні // Історія української музики. – К.: Наукова думка, 1989. – Т. 1. – С.
6. Правдюк О. А. Стрілецькі пісні в системі жанрів українського пісенного фольклору // Народна творчість та етнографія. – 1995. – № 2–3.
7. Стахевич О. Г. З історії вокально-виконавських стилів та вокальної педагогіки. Посібник. Вінниця. Нова книга, 2013. – 176 с.
8. Смоляк О. Весняна обрядовість Західного Поділля в контексті української

культури. У 2 ч. – Тернопіль, 2001 – Ч.1; Тернопіль, 2004. – Ч. 2.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. http://en.wikipedia.org/wiki/Ukrainian_folk_music
2. Канада: Virtual Museum of Canadian Traditional Music – <http://www.fwalive.ualberta.ca/vmctm/en/html/narratives.php?id=3&sec=1>
3. Канада: Національний центр FolkwaysAlive!, створений Університетом Альберти (The University of Alberta's Canadian Centre for Ethnomusicology (CCE) у співпраці зі Smithsonian Folkways Recordings – <http://www.fwalive.ualberta.ca>
4. Канада: он-лайн крамниця TerenCanada (Western Canada on line store) <http://www.terencanada.com/folk.asp>
5. Польське радіо: MUZYKA ŻRÓDEŁ Sources of Polish Folk Music – <http://www.polskieradio.pl/rckl/MuzykaZrodel/>
6. Польща: Сайт доктора Томаша Трачика (Tomasz Traczyk) – http://www.ia.pw.edu.pl/~ttraczyk/lem/lem_mp3.html
7. США: Stanford University (California): пошукова мережа SearchWorks – <http://searchworks.stanford.edu/vufind/Search/Home?lookfor=Ukrainian>
8. США: The American Folklife Center at the Library of Congress – <http://www.loc.gov/folklife>
9. США: The Internet Archive (Бібліотека історичних колекцій у цифровому форматі: тексти, звук, відео, програмне забезпечення) – <http://www.archive.org/details/audio>
10. США: Лемківський сайт Владка Максимовича – <http://lemko.org/lypro>
11. США: Цифровий архівний проект Smithsonian Global Sound (SGS) центру Smithsonian Center for Folklife and Cultural Heritage (SCFCH) Смітсонівського інституту у Вашингтоні – <http://www.folkways.si.edu>
<http://www.globalsound.org>
12. Україна: Інтернет-крамниця української музики УМКА (1999-2008 УМКА) – <http://www.umka.com.ua/ukr/catalogue/folk/>
13. Україна: Мережа архівів культурної спадщини України «Українська автентична музика» – <http://folk.org.ua/audio>
14. Україна: Проект «Моя Україна. БЕРВИ» – <http://www.ukrfolk.com.ua/club>
15. Україна: Сайт Володимира Куриленка – <http://krolevets.com/folk/mutyn>
16. Україна: <http://www.kobzarstvo.polyhymnion.org/Stan.html>